

KRISTA KIROTAR

Sordid on looduses kasvavatest liikidest tunduvalt vähenõudlikumad.

Isegi ilma veeta ei närtsi õis kohe ära. Tsümbiidiumi üks rahvapärastest nimedest ongi nõõpaugulill. Õit võib rahuliku südamega kasutada esindusrõivaste aksessuaarina, kartmata, et ta piduliku õhtu jooksul ära vajub.

Vaasi lõikamiseks peavad õisiku kõik õied olema avanenud ja saavutanud iseloomuliku värvi, nn küpsemata õisikud vaasis ei püsi. Samuti ei tasu kaupluste osta lillevert, mille osade õite huul on muutunud ebaloolumulikult punaseks. Selline õis on ostjat oodates vanaks jäänud või on teda külastanud mõni tolmeldaja ning teda pole kauaks.

Kui orhidee kipub närtsima, aitab kuumaõikus. Umbes 80-kraadises vees lõigake õievars sentimeetri jagu lühemaks ja asetage seejärel tagasi vaasi jahedasse vette. Sageli saab niiviisi lille eluiga pikendada.

Parim kollektsioon oli Tallinnas

Eestis algas tsümbiidiumide võidukäik tänu väliseestlasele Oskar Savikule (1890–1985), kes elatus Austraalias edukalt tsümbiidiumide kasvatamisest. Kui Tallinna rajati botaanika-aed, kinkis ta sellele parima osa oma orhideesortimendist. Ta jagas pühendunult pikaajalisi orhideekasvatamise kogemusi ning aitas kõigiti kaasa tsümbiidiumide kasvatamise edenemisele.

Tallinna Botaanikaiaia tsümbiidiumikollektsioon oli tolleaegses Nõukogude Liidus parim ning tuntud-teada ka Euroopas. Õisi jagus kultuuritegelaste austamiseks, prominentide õnnitlemiseks ja Soome eksportimiseks ning jäi isegi üle botaanikaiaia külastajatele imetlemiseks.

Tsümbiidiumid on väga populaarsed tänini. Lõikeõisi ja potitaimi

Osta ei tasu lillevert, mille osade õite huul on muutunud ebaloolumulikult punaseks. Sellist õit ei ole enam kauaks.

tuuakse Eestisse müügile suurtest välismaa aianditest, kus kasvatamine on odavam.

Lihne kasvatada, keeruline uuesti õitsema saada

Tsümbiidiumi on lihtne kodus kasvatada, kuid mitte väga kerge uuesti õitsema saada. Uuemad sordid, eriti minitsümbiidiumid, on siiski üsna tublid õitsejad. Õitseage kestab paar-kolm kuud, ülejäänud ajal on potis lihtsalt rohelistele lehtedega kena tootaim. Kui ta igal aastal ei õitse, siis seda suurem on rõõm, kui õied jälle tulevad.

Kui kuuking sobib praktiliselt igaühele, siis tsümbiidiumid edenevad paremini valgusküllastes ja õhurikastes ruumides, kus kütteperioodil on päevane temperatuur 13–18° piires, öösel soovitatavalt paar kraadi vähem.

Kevadel tuleb taim kaitsta otsese ereda päikese eest, kuid hoida siiski valguses kohas. Pärast öökülmade ohu möödumist tahavad taimed välja värske õhu kätte suvitama.

Neile tuleb valida selline koht, kus keskpäevane päike peale ei paista ning teod ja muud pahalased neid kimbutama ei pääse. Peenraste istutamine ei ole hea mõte.

Põuasel suvel tuleb taimi kindlasti kasta ja väga vihmasel ajal on hea neid vihma eest kaitsta. Kui on nii vihma kui kuiva aega, saavad tsümbiidiumid ise hakkama.

Eriti meeldivad tsümbiidiumidele augusti sumedad ööd. Päevalgi on päike mahedam ega tee enam lehtedele liiga, siis võivad nad olla lauspäikeses. Soojad suvised päevad, jahedad ööd ning palju valgust teevad taimed tugevaks ning soodustavad talvist õitsemist. Kui öine

temperatuur langeb 5° lähedale, on aeg tsümbiidium tuppa tuua.

Suvel piserdage ja kastke taimi mõõdukalt, talvel tagasihoidlikult. Ülekastmine on ohtlik, kuid ka päris kuivaks pole hea jätta. Tsümbiidiumil on varrepaksendid, nn ebasibulad, kus paikneb taimetoitainete ja niiskuse varu. Looduses võimaldab see üle elada kehvemaid aegu.

Kenasti punnis ebasibulad annavad tunnistust prisketest elutingimustest, kortsulised näitavad, et vett on napilt. Viimasel juhul on kaks võimalust – kas pott on tõesti liiga kuiv või vastupidi, ülekastetud ja juured mädad.

Kasvuperioodil väetage orhideeväetisega 2–3 korda kuus, talvel piisab ühest korrast. Enne väetamist kastke taimed korralikult läbi ja ka pärast väetamist ärge jätke neid kuivaks.

Uude potti kolme aasta tagant

Tsümbiidiumid ei taha igal aastal ümberistutamist, vaid keskmiselt kolme aasta tagant kevadel. Istutamiseks võtke spetsiaalne orhideemuld või segage ise kokku sobiv segu käepärastest materjalidest. Üks võimalusi: 3 osa purustatud männikoort, 3 osa kuivatatud tammelehti, 3 osa freesturvast, 1 osa kõdusõnnikut, 1 turbasammalt ja 1 jämedat liiva.

Paras pott on selline, kuhu juured ilusasti ära mahuvad ning natuke jääb ruumi uutele kasvudele. Poti põhjas olgu kindlasti üks suurem või palju väikesi aukusid. Pärast istutamist paar nädalat taimi ei kasteta, ainult piserdatakse. Selle aja jooksul jõuavad istutamise käigus viga saanud juured kenasti kosuda.